

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2562

บังคับใช้	นับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เว้นแต่ 63/15-19 (การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี) บังคับใช้เมื่อพ้น 180 วัน
ผู้รักษาการพรบ.	นายกรัฐมนตรี (มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพรบ.นี้)
ไม่ให้ใช้บังคับแก่	<ol style="list-style-type: none"> 1. รัฐสภาและคณะรัฐมนตรี 2. องค์การที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญโดยเฉพาะ 3. การพิจารณาของนายก/รัฐมนตรีในงานทางนโยบายโดยตรง 4. การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลและการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการพิจารณาคดี การบังคับคดีและการวางทรัพย์ 5. การพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์และการสั่งการตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา 6. นโยบายต่างประเทศ 7. ราชการทหาร 8. กระบวนการยุติธรรมทางอาญา 9. องค์การทางศาสนา <p>กรณีจะยกเว้นหน่วยงานอื่นๆ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามข้อเสนอของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง</p>
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง	การเตรียมการ/การดำเนินการ ของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง/กฎ และรวมถึงการดำเนินการใดๆ ในทางปกครองตามพรบ.นี้
การพิจารณาทางปกครอง	การเตรียมการ/การดำเนินการ ของเจ้าหน้าที่ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง
คำสั่งทางปกครอง	การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ก่อให้เกิด <ul style="list-style-type: none"> ▪ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิ/หน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะชั่วคราวหรือถาวร ** ไม่รวมถึงการออกกฎ** ▪ เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง การรับจดทะเบียน
กฎ	บทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ <ul style="list-style-type: none"> ▪ เช่น พรฎ. กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ
คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท	คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย
เจ้าหน้าที่	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บุคคล / คณะบุคคล / นิติบุคคล ▪ ใช้อำนาจ / ได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐ ในการดำเนินการหนึ่งใดตามกฎหมาย
คู่กรณี	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้ยื่นคำขอ / ผู้คัดค้านคำขอ / ผู้อยู่ในบังคับ (หรือจะอยู่ในบังคับ) ของคำสั่งทางปกครอง ▪ ผู้เข้ามาในกระบวนการทางปกครองเนื่องจากสิทธิจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่ง

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

	ผู้แต่งตั้ง/มอบหมาย	จำนวน	หมายเหตุ
ประธาน	กรม.	1	ผู้เชี่ยวชาญด้านนิติศาสตร์, รัฐศาสตร์, รัฐประศาสนศาสตร์, สังคมศาสตร์, การบริหารราชการแผ่นดิน วาระ 3 ปี เข้าได้
ผู้ทรงคุณวุฒิ	กรม.	5 - 9 คน	
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	โดยตำแหน่ง	1	
ปลัดกระทรวงมหาดไทย	โดยตำแหน่ง	1	
เลขาธิการ ก.พ.	โดยตำแหน่ง	1	
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	โดยตำแหน่ง	1	
เลขานุการ	เลขาธิการกฤษฎีกา	1	เลือกจากข้าราชการของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ผู้ช่วยเลขานุการ	เลขาธิการกฤษฎีกา	1	

อำนาจหน้าที่

- สอดส่องดูแล / ให้คำแนะนำ การปฏิบัติตามพรบ.นี้
- เสนอแนะการตราพระราชกฤษฎีกา / กฎกระทรวง / ประกาศ ตามพรบ.นี้
- ทำรายงานเสนอกรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติราชการทางปกครอง

<p>เจ้าหน้าที่ ลักษณะต้องห้ามพิจารณา ทางปกครอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นคู่กรณีเอง 2. คู่หมั้น / คู่สมรสของคู่กรณี 3. ญาติของคู่กรณี (ญาติตรง นับ 3 ชั้น, ญาติทางแต่งงาน นับ 2 ชั้น) 4. เป็น/เคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม/ผู้พิทักษ์/ตัวแทนของคู่กรณี 5. เป็นเจ้าหนี้ / ลูกหนี้ / นายจ้าง ของคู่กรณี <p>เมื่อคู่กรณียื่นคัดค้านเจ้าหน้าที่ (กรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ หยุดการพิจารณา แล้วแจ้งผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ ▪ ประธานกรรมการเรียกประชุมพิจารณาเหตุคัดค้าน (องค์ประชุม กรรมการอย่างน้อยกึ่งหนึ่ง) กรรมการที่ถูกคัดค้านชี้แจงข้อเท็จจริงแล้วให้ออกจากที่ประชุม ▪ ลงคะแนนเสียงแบบลับ ถ้าได้มากกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนกรรมการที่เหลืออยู่ ให้ปฏิบัติหน้าที่ต่อไป <p>เพิ่มเติมนอกเหนือจากทั้ง 5 ข้อ กรณีอื่นๆที่เห็นว่ากรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรง อันจะทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ กรณีพิจารณาตนเอง แจ้งผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปหนึ่งชั้นหรือประธานกรรมการทราบ ▪ กรณีมีคู่กรณีคัดค้าน หากเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่ถูกคัดค้าน ก็ทำหน้าที่ต่อไปได้ แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ แล้วให้มีคำสั่ง/มติโดยไม่ชักช้าว่าจะให้มีอำนาจพิจารณาต่อหรือไม่ <p>** สิ่งที่ทำไปแล้วก่อนหน้าให้มีผลตามเดิม เว้นแต่ว่ากรรมการที่ทำหน้าที่แทนเห็นว่าควรเปลี่ยน</p> <p>** กรณีที่เปลี่ยนกรรมการเนื่องจากขาดคุณสมบัติตั้งแต่แรกหรือมีลักษณะต้องห้าม สิ่งที่ทำไปแล้วไม่ถูกกระทบ เนื่องจากทำไปตามอำนาจหน้าที่</p>
<p>ผู้มีความสามารถกระทำการในกระบวนการพิจารณาทางปกครองได้ (คู่กรณี)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ บรรลุนิติภาวะ ▪ ผู้ซึ่งมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนด / มีประกาศของนายก / นายกมอบหมายในราชกิจจานุเบกษา ให้มีความสามารถกระทำการในเรื่องที่กำหนดได้ แม้ว่าจะยังไม่บรรลุนิติภาวะ หรือถูกจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ▪ นิติบุคคล / คณะบุคคล โดยผู้แทนหรือตัวแทน
<p>ผู้แทน ของคู่กรณี</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ คู่กรณีต้องมาปรากฏตัวต่อเจ้าหน้าที่ ** มีสิทธิ์นำ ทนายความ / ที่ปรึกษา เข้ามาในการพิจารณาทางปกครองได้ สิ่งที่ทำต่อหน้าคู่กรณี ถ้าไม่คัดค้านตอนนั้น ถือว่าเป็นการกระทำของคู่กรณี ▪ คู่กรณีสามารถทำหนังสือแต่งตั้งผู้แทน ให้ทำแทนตนในกระบวนการพิจารณาทางปกครอง (ในเรื่องที่ทำแทนไม่ได้เจ้าหน้าที่จะแจ้งคู่กรณีให้มาเอง และคู่กรณีต้องแจ้งผู้แทนให้ทราบด้วย) ▪ เจ้าหน้าที่สามารถแจ้งคู่กรณีได้ หากเห็นว่าผู้แทนไม่เหมาะสมกับการทำหน้าที่ ▪ ถึงแม้คู่กรณีจะเสียชีวิตแล้ว ผู้แทนของคู่กรณียังคงมีสิทธิ์ตามเดิม เว้นแต่ผู้สืบสิทธิตามกฎหมายถอนการแต่งตั้ง
<p>ผู้แทนร่วม</p>	<p>คู่กรณี/ผู้ยื่นคำขอมากกว่า 50 คน</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ กรณีที่มีข้อความทำนองเดียวกัน หากมีการระบุชื่อบุคคลเป็นตัวแทนหรือข้อความชวนให้เข้าใจเป็นอย่างนั้น ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้แทนร่วมของคู่กรณีเหล่านั้น ▪ กรณีที่ไม่ได้กำหนดบุคคลเป็นตัวแทนร่วม ให้เจ้าหน้าที่แต่งตั้งบุคคลที่คู่กรณีฝ่ายข้างมากเห็นชอบเป็น ตัวแทนร่วม <p>**ผู้แทนร่วม ต้องเป็น บุคคลธรรมดา ทั้งคู่กรณีและผู้แทนร่วมสามารถบอกยกเลิกการเป็นผู้แทนร่วมได้ แต่ต้องทำหนังสือแจ้งเจ้าหน้าที่และอีกฝ่ายทราบ</p>
<p>การพิจารณารับเรื่อง/ เอกสาร</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เอกสารที่ยื่นต้องเป็นภาษาไทย หรือต้องทำคำแปลเป็นภาษาไทยและมีการรับรองความถูกต้อง เว้นแต่ว่าเจ้าหน้าที่จะยอมรับเอกสารที่เป็นภาษาต่างประเทศนั้น ▪ เจ้าหน้าที่แจ้งสิทธิและหน้าที่ให้คู่กรณีทราบ ▪ กรณีเอกสารไม่ครบ และต้องนำเอกสารมายื่นภายใน 7 วัน (จนท.เขียนรายการเอกสารที่ขาด เช่น ชื่อกำกับ และลงในบันทึกกระบวนการพิจารณาจัดทำคำสั่งทางปกครองนั้นด้วย) ▪ กรณีส่งเอกสารเพิ่มเติม เจ้าหน้าที่ไม่มีสิทธิขอเอกสารเพิ่มอีก เว้นแต่เป็นเอกสารจำเป็นและได้รับความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา และให้ตรวจสอบความบกพร่องของเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการทางวินัยต่อไป ▪ หากพ้นกำหนด 7 วันแล้วไม่มายื่นเอกสารเพิ่ม ถือว่ายกเลิกคำขอ ให้เจ้าหน้าที่ส่งเอกสารคืนพร้อมแจ้งสิทธิในการอุทธรณ์ และบันทึกการดำเนินการดังกล่าวไว้

<p>การพิจารณาทางปกครอง (หาหลักฐาน/ข้อมูล)</p>	<p>เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงและพิจารณาพยานหลักฐานที่เห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ข้อเท็จจริง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ หาพยานหลักฐานทุกอย่างที่เกี่ยวข้อง ▪ รับฟังพยานหลักฐาน / คำชี้แจง / ความเห็นของคู่กรณีหรือพยานที่คู่กรณีกล่าวอ้าง เว้นแต่จะเห็นว่าไม่จำเป็น ฟุ่มเฟือย ประวิงเวลา ▪ ขอข้อเท็จจริงหรือความเห็นจากคู่กรณี / พยานบุคคล / พยานผู้เชี่ยวชาญ (พยานได้ค่าป่วยการ) ▪ ขอให้ผู้ครอบครองเอกสารส่งเอกสารที่เกี่ยวข้อง ▪ ออกไปตรวจสอบสถานที่ <p>** หากไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการออกคำสั่ง ให้ออกคำสั่ง ภายใน 30 วัน หลังได้รับคำขอ</p>
<p>คำสั่งทางปกครองกระทบสิทธิคู่กรณี</p>	<p>เจ้าหน้าที่ต้องระบุเหตุผล ยกเว้นกรณี</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ เมื่อจำเป็นรีบด่วน หากปล่อยให้ช้าจะทำให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่อผู้อื่น/ประโยชน์สาธารณะ ▪ เมื่อจะมีผลกระทบต่อระยะเวลาในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้า ▪ เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีให้ไว้ในคำขอ / คำให้การ / คำแถลง ▪ เมื่อเห็นได้ชัดว่าการให้โอกาสไม่อาจทำได้ ▪ เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง
<p>การขอตรวจดูเอกสารคำวินิจฉัย</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ คู่กรณีมีสิทธิขอเอกสารที่จำเป็นต้องรู้เพื่อการโต้แย้งหรือชี้แจงป้องกันสิทธิ เมื่อทำเป็นคำสั่งปกครองแล้วเท่านั้น และมีค่าใช้จ่ายในการตรวจดูเอกสารหรือทำสำเนา ▪ เอกสาร/หลักฐานที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ ไม่สามารถขอตรวจดูได้
<p>รูปแบบและผลของคำสั่ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ หนังสือ / วาจา / การสื่อความหมายรูปแบบอื่น แต่ต้องมีข้อความหรือความหมายที่ชัดเจนเพียงพอที่จะเข้าใจได้ ▪ คำสั่งวาจา ถ้าผู้รับคำสั่งร้องขอภายใน 7 วันที่ได้รับคำสั่ง เจ้าหน้าที่ต้องยืนยันคำสั่งเป็นหนังสือ ▪ ** คำสั่งทางปกครอง ให้มีผลใช้บังคับต่อบุคคลตั้งแต่ขณะที่ผู้นั้นได้รับแจ้งเป็นต้นไป จนกว่าจะสิ้นผลตามเงื่อนไข หรือมีการเพิกถอน
<p>คำสั่งหนังสือ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ต้องระบุ วัน เดือน ปีที่ออกคำสั่ง ชื่อ ลายมือชื่อ และตำแหน่งของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่ง ▪ ต้องจัดให้มีเหตุผล อย่างน้อยต้องประกอบด้วย <ol style="list-style-type: none"> 1. ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ 2. ข้อกฎหมายที่อ้างอิง 3. ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ▪ ยกเว้นการเขียนเหตุผลในกรณี <ol style="list-style-type: none"> 1. เป็นกรณีที่มีผลตรงตามคำขอและไม่กระทบสิทธิและหน้าที่ของบุคคลอื่น 2. เหตุผลนั้นเป็นที่รู้จักกันอยู่แล้ว ไม่จำเป็นต้องระบุอีก 3. เป็นกรณีที่ต้องรักษาไว้เป็นความลับ 4. เป็นการออกคำสั่งวาจาเป็นกรณีเร่งด่วน (และต้องให้เหตุผลเป็นลายลักษณ์อักษรในเวลาอันควรหากผู้ในบังคับนั้นร้องขอ) ข้อยกเว้น ไม่ใช้กับกฎกระทรวง***
<p>การกำหนดเงื่อนไขในคำสั่งทางปกครอง</p>	<p>สามารถกำหนดได้เท่าที่จำเป็น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมาย รวมถึงกรณีต่อไปนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ การกำหนดสิทธิหรือหน้าที่ เริ่มมีผลหรือสิ้นผล ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ▪ การเริ่มมีผลหรือสิ้นผลหรือภาระหน้าที่ ต้องขึ้นอยู่กับเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่แน่นอน ▪ ข้อสงวนสิทธิที่จะยกเลิกคำสั่งทางปกครอง ▪ การกำหนดให้อยอมให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มข้อกำหนดดังกล่าว
<p>คำสั่งที่ไม่สมบูรณ์จะใช้ได้เมื่อ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การออกคำสั่งโดยที่ยังไม่มีผู้ยื่นคำขอ .. ถ้ามีผู้มายื่นในภายหลัง ถือว่าคำสั่งสมบูรณ์ ▪ คำสั่งที่ไม่ระบุเหตุผลในการออกคำสั่ง .. ถ้าระบุเพิ่มเติมเรียบร้อยแล้ว ถือว่าคำสั่งสมบูรณ์ ▪ คำสั่งที่เกิดจากการไม่รับฟังคู่กรณีก่อน .. ถ้ามีการรับฟังเพิ่มเติม ถือว่าคำสั่งสมบูรณ์ ▪ คำสั่งที่ต้องให้เจ้าหน้าที่อื่นเห็นชอบก่อน .. ถ้าเจ้าหน้าที่นั้นให้ความเห็นชอบแล้ว ถือว่าคำสั่งสมบูรณ์
<p>การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองให้ยื่นหนังสืออุทธรณ์ภายใน 15 วัน หลังได้รับแจ้ง ▪ การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลา ▪ คำสั่งที่อาจอุทธรณ์/โต้แย้งได้ ต้องระบุกรณีที่น่าจะอุทธรณ์หรือโต้แย้ง การยื่นคำอุทธรณ์ และระยะเวลาในการอุทธรณ์ไว้ด้วย (ปกติกำหนด 15 วัน หลังได้รับคำสั่ง) ถ้าไม่ระบุไว้ ให้ระยะเวลาในการอุทธรณ์เริ่มนับตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้ามีระยะเวลาสั้นกว่า 1 ปี ให้ขยายเป็น 1 ปีนับแต่วันที่รับคำสั่งทางปกครอง

<p>ขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาให้เสร็จภายใน 30 วันหลังจากได้รับเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> ● หากเห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครอง ภายในวันที่กำหนด ● หากไม่เห็นด้วย ทำรายงานส่งต่อให้ผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ภายในเวลาที่กำหนดข้างต้น <ul style="list-style-type: none"> ○ ผู้มีอำนาจ พิจารณาคำอุทธรณ์ภายใน 30 วันหลังจากได้รับรายงาน ขยายได้อีก 30 วัน ▪ การพิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครอง ทำได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหา / ข้อเท็จจริง / ข้อกฎหมาย / ความเหมาะสมของคำสั่ง และอาจมีอำนาจเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งเดิมได้ <p>*** การอุทธรณ์คำสั่งของคณะกรรมการต่างๆ สามารถส่งไปที่คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการกฤษฎีกา ภายใน 90 วัน หลังได้รับคำสั่ง จนกว่าจะได้รับการวินิจฉัยชี้ขาด ให้อายุความระงับอยู่ จนกว่าการพิจารณาจะถึงที่สุด แต่ถ้ามีการถอนคำขอ/ทิ้งคำขอ ให้นับอายุความเหมือนไม่เคยระงับอยู่</p>
<p>การเพิกถอนคำสั่ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ทำภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับรู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอน ▪ การเพิกถอนคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน ให้ค่านึงถึง ประโยชน์สาธารณะ และ ความเชื่อโดยสุจริต ของผู้ได้รับประโยชน์ (ได้ใช้ประโยชน์จากคำสั่งไปแล้ว ไม่อาจแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากจะก่อให้เกิดความเสียหายเกินควร) ▪ ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่ง จะได้รับค่าทดแทนความเสียหาย ภายใน 180 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งให้เพิกถอนคำสั่ง (ค่าทดแทนต้องได้น้อยกว่าผลประโยชน์จากคำสั่งเดิม)
<p>คำสั่งทางปกครองที่อ้างเหตุผลความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผู้รับคำสั่งแสดงข้อความอันเป็นเท็จ / ปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง การข่มขู่ ชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ▪ ผู้รับคำสั่งให้ข้อความที่ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ ▪ ผู้รับคำสั่งรู้ว่าคำสั่งผิดพลาดแต่ตั้งใจให้เกิดขึ้น .. ให้รับผิดชอบการเงิน หรือประโยชน์เต็มจำนวน ▪ การเพิกถอนที่มีผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สิน/ประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งได้ไป ให้นำบัญญัติว่าด้วย ลาภมิควรได้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
<p>การขอให้พิจารณาใหม่</p>	<p>การขอให้พิจารณาใหม่หลังจากพ้นกำหนดอุทธรณ์ ทำได้ในกรณี</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ มีพยานหลักฐานใหม่ ที่อาจมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ ▪ คู่กรณีแท้ๆจริงไม่ได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณา หรือถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วม ▪ เป็นคำสั่งจากเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจที่จะทำคำสั่ง ▪ ข้อกฎหมาย/ข้อเท็จจริงเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญที่เป็นประโยชน์ต่อคู่กรณี <p>*** การยื่นคำขอให้พิจารณาใหม่ ต้องทำภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับรู้ถึงเหตุที่อาจก่อให้เกิดการพิจารณาใหม่ได้</p>
<p>การบังคับทางปกครองยกเลิกของปี 39 ทั้งหมด</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ เจ้าหน้าที่เข้าทำแทน แล้วให้ชดเชยค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตรา 25% ต่อปี ○ ให้ชำระค่าปรับทางปกครอง แต่ต้องไม่เกิน 20,000 บาทต่อวัน
<p>การบังคับทางปกครอง**ใหม่ 62</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การบังคับทางปกครองไม่ให้บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกันเว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเพิ่ม ▪ เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งมีอำนาจในการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เท่าที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตน เว้นแต่จะมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับไว้ก่อน <ul style="list-style-type: none"> ○ ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะ แต่เห็นว่าการใช้มาตรการนั้นเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ สามารถใช้มาตรการของหมวดนี้บังคับแทนได้ ▪ ถ้าผู้อยู่ในมาตรการบังคับทางปกครองนี้ตาย ให้ดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไป แก่ทายาทผู้รับมรดก/ผู้จัดการมรดก ให้ถือว่าบุคคลนั้นเป็นผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับฯ <ul style="list-style-type: none"> ○ ให้แจ้งทายาทผู้รับมรดก/ผู้จัดการมรดกทราบ และให้ระยะเวลาอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองเริ่มใหม่ตั้งแต่วันที่รับแจ้ง เฉพาะกรณี <ul style="list-style-type: none"> * เมื่อตายก่อนสิ้นสุดระยะเวลาอุทธรณ์และไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ * ตายหลังสิ้นสุดระยะเวลาอุทธรณ์แต่ไม่ได้อุทธรณ์เนื่องด้วยความจำเป็นบางอย่างและไม่ได้เกิดจากความผิดของผู้นั้น ▪ กรณีการใช้มาตรการบังคับทางปกครองแก่นิติบุคคล หากนิติบุคคลนั้นสิ้นสภาพ / โอนกิจการ / ควบรวมกิจการ ให้บังคับต่อไป โดยแจ้งผู้ชำระบัญชี / นิติบุคคลที่รับโอนกิจการ โดยไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งใหม่ให้แก่บุคคลหรือนิติบุคคลนั้นอีก ** ใช้หลักเกณฑ์เหมือนกรณีตาย ▪ การอุทธรณ์มาตรการบังคับทางปกครอง เหมือนการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

<p>การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน</p>	<p>การบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ กรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งให้ชำระเงิน เมื่อถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน <ul style="list-style-type: none"> ○ เจ้าหน้าที่ทำหนังสือเตือน กำหนดระยะเวลาต้องไม่น้อยกว่า 7 วัน ○ ถ้าไม่ปฏิบัติตามให้ใช้มาตรการบังคับฯ โดยแต่งตั้ง “เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง” ทำหน้าที่ยึด /อายัดทรัพย์สิน และขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วน ▪ หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน ต้องดำเนินการยึด / อายัดทรัพย์สิน ภายใน 10 ปี นับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด ได้แก่กรณีต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> ○ ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งภายในระยะเวลาอุทธรณ์ ○ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่ได้ฟ้องศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี ○ ศาลมีคำสั่ง/พิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วนและคดีถึงที่สุดแล้ว ▪ การยึด / อายัดทรัพย์สิน ถ้าทำแล้วแต่ยังไม่ได้รับชำระเงินไม่ครบ ถ้าพ้นเวลา 10 ปี อายัดเพิ่มอีกไม่ได้ ▪ การขายทอดตลาด ค่าธรรมเนียม ค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายอื่นในการบังคับทางปกครอง ให้ทำได้แม้จะพ้นเวลาที่กำหนด (10 ปี) ▪ กรณีอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับ ให้ทุเลาการบังคับก่อน แล้วกำหนดเงื่อนไขให้ปฏิบัติ ▪ เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งมาตรการบังคับ มีอำนาจ (อาจให้สนง.อัยการสูงสุดทำแทน) <ul style="list-style-type: none"> ○ มีหนังสือสอบถามสถาบันการเงินหรืออื่นๆเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับ ○ มีหนังสือขอให้นายทะเบียนระงับการจดทะเบียน/การเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับทรัพย์สิน <p>หน่วยงานทั้งสองไม่ถือว่าทำผิด แต่ถ้าไม่ให้ถือว่ามีความผิดคำสั่งเจ้าพนักงาน</p> ▪ การสืบหาทรัพย์สิน กรณีต้องชำระมูลค่ามากกว่า 2,000,000 ให้เอกชนสืบหาทรัพย์สินแทนได้ <ul style="list-style-type: none"> ○ เอกชนได้ค่าตอบแทนไม่เกินร้อยละ 2 ½ จากทรัพย์สินที่สืบพบได้ ○ จำนวนเงินค่าตอบแทนสูงสุดต้องไม่เกิน 1,000,000 ต่อจำนวนเงินที่ต้องชำระ ▪ การยึด / อายัด / ขายทอดตลาด ให้ตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง <ul style="list-style-type: none"> ○ เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา (หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน) ○ ลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง) ○ พนักงานบังคับคดี (เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง)
	<p>การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ เป็นเจ้าหน้าที่สังกัดกรมบังคับคดี ▪ เมื่อมีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุด ให้ยื่นให้ศาลดำเนินการออกหมายบังคับคดี ▪ รายละเอียดเยอะมาก ... ขอข้าม
<p>ค่าปรับบังคับการ</p>	<p>ค่าปรับที่เจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งทางปกครอง ชำระเป็นรายวัน จนกว่าจะยุติการฝ่าฝืนคำสั่ง</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ต้องทำหนังสือเตือน แจ้งมาตรการบังคับ ค่าใช้จ่าย ค่าปรับบังคับการ ค่าเงินเพิ่มรายวันในการที่เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการด้วยตนเอง และอาจเรียกเพิ่มเติมหากค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่กำหนดไว้ ▪ ต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตรา 25% ต่อปี ของค่าใช้จ่ายดังกล่าว ▪ ค่าปรับบังคับการต้องไม่เกิน 50,000 บาท/วัน <p>กรณีที่ต้องบังคับโดยแรงกดดัน เป็นความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ อาจใช้มาตรการบังคับฯ ได้โดยไม่ต้องรอออกคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือเว้นกระทำก่อนก็ได้</p>
<p>ระยะเวลา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ การกำหนดเวลาเป็นวัน สัปดาห์ เดือน ปี ไม่ให้นับวันแรกของระยะเวลานั้น (ให้นับวันต่อมา) ▪ กรณีเจ้าหน้าที่ต้องกระทำการใด วันสิ้นสุด ให้นับวันสุดท้ายของระยะเวลานั้นเลย ไม่ว่าจะตรงกับวันหยุดของเจ้าหน้าที่หรือไม่ ▪ กรณีบุคคลใดต้องทำการใดภายในวันที่กำหนด ถ้าวันสุดท้ายตรงกับวันหยุดของเจ้าหน้าที่ ให้นับเพิ่มไปอีก 1 วัน หรือเจ้าหน้าที่สามารถกำหนดขยายวันได้ ▪ กรณีที่ไม่สามารถกระทำการภายในระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่กำหนด เนื่องจากพฤติการณ์ที่จำเป็นที่ไม่ได้เกิดจากความผิดของผู้นั้น สามารถยื่นคำขอภายใน 15 วัน หลังจากพฤติการณ์เช่นนั้นสิ้นสุดลง
<p>การแจ้ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ แจ้งด้วยวาจาได้ ถ้าผู้นั้นขอให้ทำเป็นหนังสือ ก็ให้แจ้งเป็นหนังสือด้วย ▪ การแจ้งเป็นหนังสือ โดยให้บุคคลไปส่ง สามารถฝากผู้ซึ่งบรรลุนิติภาวะ หรือวางหนังสือ/ปิดหนังสือไว้ในจุดที่เห็นได้ชัด โดยมีเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปด้วยเป็นพยาน ▪ การแจ้งโดยการส่งไปรษณีย์ตอบรับ ให้ถือว่าได้รับเมื่อครบ 7 วัน (ในประเทศ), 15 วัน (ต่างประเทศ)

- การแจ้งผู้รับเกิน 50 คน แจ้งโดยการปิดประกาศ ณ ที่ทำการของเจ้าหน้าที่ และ ที่ว่าการอำเภอ โดยถือว่าได้รับเมื่อล่วงพ้นระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่แจ้ง
- การแจ้งผู้รับเกิน 100 คน แจ้งโดยการประกาศในหนังสือพิมพ์ที่แพร่หลายในท้องถิ่นนั้น โดยถือว่าได้รับเมื่อล่วงพ้นระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่แจ้ง
- การแจ้งกรณีเร่งด่วนสามารถใช้วิธีส่งทางเครื่องโทรสารก่อนได้ การแจ้งต้องมีหลักฐานการได้ส่งจากหน่วยงานผู้จัดบริการโทรคมนาคมที่เป็นสื่อในการส่งโทรสารนั้น ระบุวัน เวลาแจ้ง และต้องแจ้งด้วยวิธีอื่นตามที่กำหนดตามไปภายหลังด้วย .. กรณีนี้ถือว่าผู้รับได้รับคำสั่งตามวัน เวลาที่แจ้ง

คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง

พ้นตำแหน่งก่อนวาระ เมื่อ ตาย / ลาออก / ล้มละลาย / เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ / ได้รับโทษจำคุก / เหตุอื่นๆ การนัดประชุมกรรมการ ต้องทำเป็นหนังสือแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 3 วัน (กรณีนัดล่วงหน้าแจ้งในที่ประชุมแล้ว ไม่ต้องทำหนังสือแจ้งซ้ำอีก ให้ทำหนังสือแจ้งเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุม)

ผู้ทรงคุณวุฒิ	ก.ม.จ.	ก.พ.	วิปคกรอง	ก.พ.ร.	ก.พ.ค.
จำนวน	1 - 5 คน	5 - 7 คน	5 - 9 คน	8 - 10 คน	7 คน
วาระ	3 ปี	3 ปี	3 ปี	4 ปี	6 ปี
จำนวนวาระ	2	ซ้ำได้	ซ้ำได้	2	1
ห้ามเหลือน้อยกว่า	ว่างแล้วเพิ่มเลย (ไม่เกิน 30 วัน)	3		ว่างแล้วเพิ่มเลย (ไม่เกิน 30 วัน)	5
เงื่อนไขอื่นๆ				ต้องทำเต็มเวลา 3 - 5 คน	ทำงานเต็มเวลา
อายุ	45 ขึ้นไป				อายุ 45 - 70
ผู้ทรงคุณวุฒิด้าน	1. จริยธรรม 2. กฎหมาย 3. การบริหารทรัพยากรบุคคล	1.การบริหารทรัพยากรบุคคล 2. การบริหารและการจัดการ 3. กฎหมาย	1. นิติศาสตร์ 2. รัฐศาสตร์ 3. รัฐประศาสนศาสตร์ 4. สังคมศาสตร์ 5. การบริหารราชการแผ่นดิน	1. นิติศาสตร์ 2. รัฐศาสตร์ 3. สังคมศาสตร์ 4. เศรษฐศาสตร์ 5. การบริหารรัฐกิจ 6. การบริหารธุรกิจ 7. การเงินการคลัง 8. จิตวิทยาองค์การ	
ประธาน	นายก / รองนายก	นายก / รองนายก	กรม.แต่งตั้ง (ผู้ทรง)	นายก / รองนายก	เลือกกันเอง
รองประธาน	ผู้แทนก.พ.	รัฐมนตรี		รัฐมนตรี	
เลขานุการ	เลขาธิการก.พ.	เลขาธิการก.พ.	ชรก.จากคกก.กฤษฎีกา	เลขาธิการก.พ.ร.	เลขาธิการก.พ.
คณะกรรมการ	1. คกก.ชรกคคคศึกษา 2. คกก.ชรกครุ 3. คกก.ชรกดาร์จ 4. คกก.มาตรฐานHRท้องถิ่น 5. สภากลาโหม	1. ปลัดกระทรวงการคลัง 2. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ 3. เลขาธิการกรมพัฒนาฯ	1. ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2. ปลัดกระทรวงมหาดไทย 3. เลขาธิการก.พ. 4. เลขาธิการคกก.กฤษฎีกา		